

Itt kell felhívni erdőbirtokosaink figyelmét arra a több helyen előfordult helytelenségre, mely szerint a mezőgazdasági kamarai illetéket *az erdőbirtok után is* kivetették.

Ez a kivetés jogtalan, mert erdő után nem kell fizetni mezőgazdasági kamarai illetéket.

Ez csak egy kiragadott eset, de erdőbirtokosaink nem egy alkalommal öntudatlanul is súlyos váltságot fizetnek tájékozatlanságuk és nemtörődömségük miatt.

Induljon tehát ez az új esztendő a régi hibák levetkezése, a nemtörődömség leküzdése, az erők egyesítése, általában az egyesület megerősítésére irányuló tevékenység jegyében.

A megerősödött egyesületben majd megszületnek azok az egészséges gondolatok, tervek és célkitűzések, amelyek ennek az országrésznek erdőgazdaságát még átmeneti állapotában is talpraállítani és fejleszteni képesek lesznek.

Törvényjavaslat a birtokos és gazdatiszt közötti jogviszonyok szabályozásáról, illetőleg azok kiegészítéséről.

Lapunk 1927. évi októberi számában vezetőhelyen emlékeztem meg a földművelésügyi miniszter úrnak „szentesi beszédéről”, a mezőgazdasági vonatkozású törvényjavaslatoknak arról a sorozatáról, amelyeknek benyújtását a földművelésügyi miniszter úr a közeljövőben benyújtani ígérte.

Nem mulasztottam el akkor fájdalmas párhuzamot vonni a *mező- és erdőgazdaság, az édes- és mostohagyermek* sorsa között — s annak tudatában, hogy mennyire égetően sürgős az *erdészeti törvények revíziója* — csak azt a gyenge óhajt juttattam kifejezésre: bárcsak minékünk is lennének ilyen szentesi napjaink.

Az egyik ilyen beígért igen fontos törvényjavaslat — „*a birtokos és a gazdatiszt közötti jogviszonyok szabályozásáról szóló 1900:XXVII. t.-c. kiegészítése és módosítása tárgyában*” — „*előadói tervezet*” alakjában még a múlt év végén nyilvánosságra került, illetőleg a miniszter úr a tervezetet azzal a megjegyzéssel, hogy *a tervezetben foglaltakat illetően még állást nem foglalt* — az érdekképviselőknek megküldte, s meghívta

azokat a minisztériumban január hó közepén megtartani szándékolt értekezletre.

Hálás köszönettel kell adóznunk a földművelésügyi miniszter úrnak, egyfelől azért, hogy ezúttal módot és alkalmat adott észrevételeink közlésére, nemkülönben azért is, hogy a szóban lévő ügyben eddig még nem foglalt állást.

Félreértések elkerülése végett előrebecsátom, hogy nem a tervezetben foglaltak ellen van észrevételünk, sőt ellenkezőleg, azt kell sérelmeznünk *ami kimaradt belőle*.

Ami pedig kimaradt belőle, *elsőrendű fontossággal bír a mi magánszolgálatban álló erdőtisztjeinkre*.

Az „Országos Erdészeti Egyesület”-nek megküldött tervezettel ez alkalommal itt — nem akarván a tárgyalások elébe vágni — nem foglalkozom,* szükségesnek tartom azonban a közfigyelmet felhívni erre a nagyhorderejű tervezetre, hogy a hiányok pótlása annál bizonyosabban keresztülvihető legyen.

Nagy vonásokban körvonalozva a törvényjavaslattervezetben megoldásra kerülő kérdéseket, előrebecsátom, hogy a javaslat célja egyfelől a szakképzettség fokozatos érvényesítése a mezőgazdasági termelésben, másfelől a birtokos és a gazdatiszt közötti jogviszony kiegészítő rendezése, végül a *kötelező nyugdíjbiztosítás* érvényreemelése.

Hogy ezek közül mi érint bennünket közelebről, alább körülírom.

Örömmel üdvözölhetjük a szakértelem alkalmazásának intézményes biztosítását *általánosságban, tulajdonjogi megkülönböztetések korlátai nélkül!*

Elvégre elsőrendű országos közérdek — ha valamikor, hát most az — hogy az ország minden talpalattnyi földje tulajdonjogi címre való tekintet nélkül egyaránt szakértelemmel kezeltessek.

Ezért az elvált s ennek további kifejlesztéséért harcolunk mi is az erdőgazdaságban, s örvendhetünk máris, hogy ez az elv a rokon mezőgazdasági testvérágazatnál már előbb útát tör.

Jóllehet, a mi törekvéseink csakis az *új erdőtörvény kere-*

* Megjegyzem azonban, hogy az előadói tervezet az „Omge” hivatalos közlönyében, a „Köztelek” 1927 december 25-iki számában ismertette volt.

tében válhatnak valóra, érdeklődéssel és megértéssel kísérjük ennek az úttörő igyekezetnek érvényrejuttatását.

Ugyancsak sóvárgó szemmel tekintünk a *birtokos és a gazdatiszt közötti jogviszony* kiegészítését célzó új szabályozásra.

Reményt kelt bennünk ez a törvénytervezet atekintetben, hogy ennek a törvénytervezetnek *pendant*-ja, amely az erdőbirtokos és erdőtiszt közötti jogviszony rendezését fogja egyszer valamikor megoldani, ugyancsak az új erdőtörvény benyújtása alkalmával fog megoldást nyerni!

Közvetlenül is érdekel bennünket a törvénytervezetnek ez a része, mert nyilvánvaló, hogy mindaddig, amíg az erdőbirtokos és erdőtiszt közötti jogviszonyok külön törvényben szabályozást nem nyernek, a bíróságok *per analogiam* bizonyára ugyanezen törvény rendelkezéseit lesznek kénytelenek alkalmazni az erdőtisztek ügyes-bajos dolgainak eseteiben is, annál is inkább, mert — mint alább látni fogjuk — az 1900:XXVII. t.-c. egykorú értelmezése a magánalkalmazásban álló erdőtiszteket is az 1900:XXVII. t.-c. 1. §-ának hatálya alá tartozóknak minősíti.

Annál inkább helytálló ez a felfogás, mert az erdőtisztek „a magánalkalmazottak jogviszonyainak rendezéséről” legújabbán készült törvénytervezetébe sem voltak beilleszthetők, még pedig azért nem, mert az erdészeti szolgálat természete teljesen elütő ettől az általánosságban mozgó és főként a kereskedelmi és ipari szolgálat kereteire készült tervezettől.

Két szék között a pad alá kerülünk, ha nem követünk el mindent, a mi különleges viszonyaink mielőbbi rendezésére.

Mellesleg megjegyzem azonban, hogy mi a magunk szempontjából egyidejűleg megoldandónak tartjuk az erdőaltiszt és erdőbirtokos közötti jogviszonyok rendezését is.

Rendkívül sérelmes lenne azonban a magánszolgálatban álló erdőtisztjeinkre nézve az, ha nem részesülnének abban a szociális szempontból vívmánynak nevezhető, s maholnap mindenféle rendű és rangú társadalmi réteg részére nyitva álló humanus intézkedés áldásaiban, a kötelező nyugdíjbiztosítás kérdésének megoldásában, ami a törvényjavaslat harmadik részében van tárgyalva.

Ez a törvénytervezet ezt az egyfelől nemes, másfelől közérdekből is hasznos intézményt kötelezőleg felállítja a *földművelésügyi igazgatás egyik kiválasztott kasztjára, ellenben teljesen figyelmen kívül hagyja a többi, számra nézve jelentéktelen, de szintén élni akaró ágazatokat, amelyek talán még inkább rászorulnak ilyen istápolásra.*

Ennél a pontnál nem állhatunk elő külön törvény betervezésének kecségtetésével. Ennek a fontos szociális kérdésnek *ennek a törvénynek keretében kell megoldást nyerni*, mert úgy a magánszolgálatban lévő erdőtiszték, mint a többi ágazatok tisztai minőségű alkalmazottai (például főkertészek stb.) *számra nézve olyan kevesen vannak, hogy teljes képtelenség részükre külön nyugellátó intézetet létesíteni.*

Véleményem szerint lehetővé kell tenni, hogy a tervezett „*Magyar Gazdatiszték Országos Gyám- és Nyugdíjintézete*” helyett a „*Földművelésügyi igazgatás alá tartozó Tisztviselők Országos Gyám- és Nyugdíjintézete*” állíttassék fel, s annak rendes tagjai közé soroztassanak — bennünket érdeklőleg — az erdőbirtokosok és magánerdőtiszték is, avagy kifejezetten vételessék fel ebbe a törvénytervezetbe olyan értelmezés, amely nyugellátás szempontjából a magánszolgálatban álló — még helyesebben az 1912:XLV. t.-c. hatálya alá nem tartozó, hatóságilag felesketett erdőtisztéket — az 1900:XXVII. t.-c. 1. §-ának hatálya alá tartozóknak minősíti.

Emellett az értelmezés mellett szól az *egyenlő elbánás elve*, a minden vonalon érvényesülő szociális felfogás, de emellett szólnak a mult emlékei, az évtizedes gyakorlat is.

Együtt termelte ki a gyakorlati élet a „*Magyar Gazdatiszték és Erdőtiszték Országos Egyesületét*”, annak együttműködő nyugintézetét is.

A magánuradalomban alkalmazott erdőtiszték jogviszonyai semilyen irányban nem lévén tisztázva, az 1900:XXVII. t.-c. életbelépése idején uralkodott felfogás abban a gondolkörben élt, hogy a magánszolgálatban álló erdőtiszt, bár címe más, az 1900:XXVII. t.-c.-ben megjelölt gazdatiszt fogalma alá tartozik.

Ennek igazolására idézek két idevonatkozó törvénytárgyat

rázatot. Az egyiket *Ladányi Béla* adta ki 1901-ben (lásd 22. oldal).

Arranézve, hogy az 1900:XXVII. t.-c. 1. §-a szerint ki tekinthető gazdatisztnak, emígyen szól:

„Amennyiben továbbá a törvény általában a gazdaság és nem csupán a mezőgazdaság körébe eső igazgatási, kezelési vagy ellenőrzési teendőket sorolja a gazdatiszti teendők közé, kétségtelen, hogy a mezőgazdaságin kívül létező egyéb gazdasági ágakban igazgatási, kezelési és ellenőrzési teendőkre alkalmazott gazdasági magántisztviselőkre is kiterjed a törvény hatálya.

Nevezetesen a magánalkalmazásban lévő *erdőtisztek*, kiterjedtebb kerti gazdaságok *főkertészei*, kiknek szolgálati jogviszonyait külön törvény nem szabályozza, a gazdatisztekkel szintén egy tekintet alá esnek, *illetve gazdatisztekül tekintendők*, de csak abban a tágabb értelemben, ahogy e fogalmat a törvény meghatározza, épségben maradván emellett speciális foglalkozásuknál fogva őket megillető tulajdonképeni címük.”

A „*Ráth Mór*” kiadásában szintén 1901-ben megjelent másik törvényt magyarázó műnek ugyancsak idevonatkozó része hasonló konkluzióra jut (4. oldal):

A gazdatiszt szónak a jelen törvény által meghatározott fogalma sokkal tágabb jelentőségű, mint az, amit annak a közhasználat tulajdonít. Ez utóbbi szerint a gazdatiszti foglalkozás kizárólag mezőgazdasági jellegű, míg a törvény ily korlátozást *nem ismer*, s általában gazdatisztnak tekint mindenkit, aki másnak a gazdaságában a gazdasági igazgatás, kezelés vagy ellenőrzés rendszerinti tennivalóinak fizetésért való ellátásra szerződik.

Tehát nemcsak a mezőgazdasági tennivalókat végezni hivatott gazdasági tisztviselő, hanem az is, aki a gazdaság bármely más ágának igazgatását, kezelését vagy ellenőrzését végzi, a törvény szempontjából *gazdatisztnak tekintendő*. Ennek a rendelkezésnek azonban nem célja, hogy pl. *erdőtisztek* speciális címét absorbeálja a gazdatiszti címben, hanem *csak gyűjtő fogalmat állapít meg* az ezen fogalom jelentéskörébe vont különböző gazdasági magántisztviselők jogviszonyainak egységes rendezése céljából.”

Az új törvénytervezetnek a magánerdőtisztekre vonatkozó sérelmes része tehát abban jut kifejezésre, hogy az új törvénytervezetben újból szabályozott *gazdatiszti* címek újabb körülírása mellett *elsikkad az 1900: XXVII. t.c. 1. §-ának eddig fennállott olyan értelmezése*, amely kifejezetten jogot adna a magánszolgálatban álló erdőtiszteteknek is a kötelező nyugdíjbiztosításra.

Szerencsére ma még nem késő az illetékes tényezőket erről a visszaesésről meggyőzni s így a törvénytervezetnek ezt a hiányát kiegészíteni, amely törekvésünk sikerében annál is in-

kább bízhatunk, mert — mint előbb hangsúlyoztam — a földmívelésügyi miniszter úr a tervezetben foglaltakat illetően *még nem foglalt állást.*

De tovább megyek.

Ugyanezen intézetnél meg kellene teremteni azoknak a közbeeső kategóriáknak nyugdíjbiztosítását is, akik a gazdasági erdőtiszt és gazdasági vagy erdőgazdasági cseléd fogalma *közé esnek,* illetőleg se nem tiszték, se nem cselédek.

Például az erdőörök sem nem cselédek, sem nem erdőtisztek. Miért legyenek kizárva azokból a fontos szociális intézményekből, amelyek egyfelől a tisztekre ki fognak terjedni, másfelől a cselédekre, munkásokra máris érvényesítve vannak?

A szociális igazság ilyen egyenlőtlen elbánást bizonyára nem tűr el.

Előfordulhat, hogy ilyen nagyhorderejű munkákat *egyszerre* minden részletében nem valósítható meg, azonban meg nem engedhető, hogy a ma megkonstruált keretek kizárják azt, hogy a gazdatársadalom minden rétege egyenlő elbánásban részesüljön.

Egyelőre közel másfélszáz—kettőszáz erdőtisztünk létérdeke, a magánerdőgazdaság fejlődése van itt közvetlenül érdekelve, tehát ne maradjunk tétlenek.

Czillinger János.

